

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
Філософського факультету

Іван КАРПЕНКО



2023 р.

Р

Робоча програма навчальної дисципліни

«Основи редагування перекладу»
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
галузь знань _____
(шифр і назва)
спеціальність _____
(шифр і назва)
освітня програма _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ міжфакультетська дисципліна

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
“_16_” червня 2023 року, протокол №_6_

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Марина КУРУШИНА, канд. філол. наук, доцент, доцент
кафедри українознавства філософського факультету.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства

Протокол від “12” червня 2023 року № 11



в. о. завідувача кафедри українознавства
В'ячеслав ПОТОЦЬКИЙ

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна.

Протокол від “_14_” червня 2023 року №_10_

Голова методичної комісії


(підпис) (прізвища та ініціали)

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Основи редагування перекладу” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки перший (бакалаврський) (назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни є: подати розуміння основних принципів редакторської роботи з текстом перекладу, виробити вміння застосовувати редакторські інструменти.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- вивчити основні етапи редакційної роботи з перекладним текстом чи текстом, що має бути перекладеним (для різних типів перекладів);
- знати основні принципи міжмовної комунікації, уміти визначати культурні особливості і зв'язки, знаходити в текстах маркери лінгвокультурної і фонові інформації;
- визначати авторські та стилістичні особливості текстів;
- уміти грамотно писати, оперувати синонімічними й антонімічними одиницями; вдосконалити навички роботи з джерелами різного типу;
- вільно володіти правилами застосування графічних знаків, уміти транслітерувати кириличні тексти латинкою відповідно до встановлених правил;
- уміти працювати з кількома версіями тексту одночасно, працювати у редакторі Word у режимі зіставлення, редагування, виправлення, автопошуку, авто- та вибіркової заміни.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2,3-й	-
Семестр	
3,5	-
Лекції	
28 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
- год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
60 год.	-

1.6 Заплановані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент має **знати**:

основні правила редагування тексту;

типологію помилок; знати й уміти застосувати текстові редактори відповідно до потреб редагування; уміти застосовувати довідкову й фахову літературу.

- особливості тексту перекладу;
- основні підходи до редагування текстів перекладу;
- базові принципи роботи з текстами різних жанрів;
- рівні мовної системи та їхні особливості;
- основні способи побудови текстів різних жанрів;
- технічні способи оформлення перекладного тексту, перекладацьких приміток;

уміти:

- змінювати текст відповідно до ситуації спілкування, комунікативних інтенцій,
- визначати мовні засоби, що найкраще відповідають меті тексту,
- звужувати й розширювати обсяг тексту,
- маркувати основну інформацію та додаткову;
- знаходити в текстах маркери лінгвокультурної і фонові інформації, визначати їх відповідність аудиторії;
- вільно оперувати мовними засобами, застосовувати редакторські прийоми, аналізувати складові комунікації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основні принципи і підходи до редагування тексту.

Тема 1. Редагування і корегування.

Види редагування. Літературне, наукове, технічне редагування. Особливості кожного з видів редагування. Основні прийоми. Корегування. Інструменти корегування. Літературне редагування наукового тексту. Технічне редагування. Оформлення різних видів цитат, застосування різного типу лапок, тире та ін. знаків. Колонтитули й шрифти. Транслітерація та оформлення списків джерел і літератури. Авторизація тексту. Етикет спілкування з автором.

Тема 2. Поняття тексту. Дискурс.

Підходи до вивчення тексту й дискурсу.

Тема 3. Стилїстика.

Основні стилі, жанри. Вибір стилю й жанру. Способи стилізації. Принципи побудови текстів. Композиція. Заголовки, теми, підтеми. Членування тексту. Розділ. Параграф. Абзац.

Розділ 2. Особливості редагування текстів різних стилів

Тема 1. Офіційні тексти.

Особливості редагування. Шаблон, стандартна лексика.

Тема 2. Публіцистичні й художні тексти.

Публіцистичні тексти. Лід, хедлайн. Специфіка метафор у засобах ЗМІ. Маніпулятивні техніки. Способи редагування текстів ЗМІ.

Художні тексти. Особливості редагування. Авторський стиль. Способи стилізації.

Тема 3. Науковий текст.

Особливості наукового редагування. Термінологія та способи перевірки інформації. Стили цитування.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Основні принципи і підходи до редагування тексту.												
Тема 1. Редагування і корегування. Види редагування. Літературне, наукове, технічне редагування. Особливості кожного з видів редагування. Основні прийоми. Корегування. Інструменти корегування. Літературне редагування наукового тексту. Технічне редагування. Оформлення різних видів цитат, застосування різного типу лапок, тире та ін. знаків. Колонтитули й шрифти. Транслітерація та оформлення списків джерел і літератури. Авторизація тексту. Етикет спілкування з автором.	6					8						

Тема 2. Поняття тексту. Дискурс.	4			8						
	10			24						
Разом за розділом 1	20			40						
Розділ 2. Особливості редагування текстів різних стилів										
Тема 1. Офіційні тексти. Особливості редагування.	2			4						
Тема 2. Публіцистичні й художні тексти. Публіцистичні тексти. Лід, хедлайн. Специфіка метафор у засобах ЗМІ. Маніпулятивні техніки. Способи редагування текстів ЗМІ. Художні тексти. Особливості редагування. Авторський стиль. Способи стилізації.	10			8						
Тема 3. Науковий текст. Особливості наукового редагування. Термінологія та способи перевірки інформації. Стили цитування.	6			8						
Разом за розділом 2	18			20						
Усього годин	28			60						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять
Не передбачені

3. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Складання листа-погодження між перекладачем і редактором	10
2	Передредагування тексту перекладу	10
3	Нормативне редагування наукового тексту	18
4	Редагування публіцистичного тексту	10
5	Редагування художнього тексту	12
	Разом	60

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

7. Методи навчання

Лекція, інтерактивна лекція, самостійна робота з науковою, довідковою літературою, самостійна робота з текстами.

8. Методи контролю

Оцінка успішності знань студентів здійснюється у формах поточного контролю (участь під час інтерактивної лекції, виконання домашніх завдань) і підсумкового письмового заліку.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2							
T1	T2	T1	T2	T3					100
5	5	10	10	10			40	60	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
		Для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100		Зараховано
70-89		
50-69		

Критерії оцінювання залікового завдання.

1. Редагування тексту (до 200 слів). Максимальна кількість балів = 20.

Завдання оцінюється в **20** балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, відсутні граматичні помилки, не допущені стилістичні неточності, правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється в **19-18** балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, відсутні граматичні помилки, допущені *незначні* стилістичні неточності, правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється в **17-16** балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущена *1* граматична помилка (або дві негрубі, або 1 груба й 1 негруба), у тексті є *незначні* стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **15-14** балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені 2 граматичні помилки (або 4 негрубі, або 1 груба й 2 негрубі), у тексті є *незначні* стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **13-12** балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені 3 граматичні помилки, у тексті є *незначні* стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **11-10** балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені 4 граматичні помилки, у тексті є *незначні* стилістичні неточності, загалом правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **9-8** балів, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 5 граматичних помилок, у тексті є стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **7-6** бали, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 6 граматичних помилок, у тексті є *значні* стилістичні неточності, у цілому виконані лексико-семантичні заміни, допущені *незначні* помилки в доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у **5-4** бали, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 7-8 граматичних помилок, у тексті є *значні* стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені *незначні* помилки у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у **3-2** бали, якщо в зредагованому тексті частково спотворено зміст, допущено 8-9 граматичних помилок, у тексті є *значні* стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені *незначні* помилки у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється в **1** бал, якщо в зредагованому тексті частково або значно спотворено зміст, допущено 10 і більше граматичних помилок, у тексті перекладу є *значні* стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені *значні* помилки (до 2) у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у 0 балів, якщо в зредагованому тексті значно спотворено зміст, допущено 10 і більше граматичних помилок, у тексті перекладу є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені значні помилки (понад 2) у доборі відповідної термінологічної лексики.

2. Відповідь на теоретичне питання (20 б.). Враховується повнота висвітлення питання, знання термінології та вміння нею оперувати, грамотність викладу та обґрунтованість думок, наявність прикладів.

3. Формування списку питань до фрагменту тексту (передредагування) (20 б.). Оцінюється вміння визначати проблемні питання тексту на різних рівнях мовної системи. Враховується логічність і точність формулювань, грамотність оформлення.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Здобувач освіти не допускається до складання заліку, якщо він не набрав впродовж семестру 10 балів.

10. Рекомендована література.

Основна література

1. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики. – Львів, 2003.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник/ Флорій Сергійович Бацевич. – 2-ге вид., доп. – К.: ВЦ"Академія", 2009. – 376с.
3. Бондаренко Т.О. Літературне редагування. Методичні матеріали для студентів зі спеціальності Журналістика. – Харків, 2003. – 32 с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство/ М.П. Кочерган. – К. : Академія. 2006. – 400с.
5. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Г. Г. Почепцов. – К. : Спілка рекламистів України, 1996.
6. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. — Л.: ВФ Афіша, 2006. — 416с.
7. Капелюшний А.О. Стилїстика й редагування. Практичний словник-довідник журналіста. — Львів: ПАІС, 2002. — 576 с.
8. Серажим К.С. Літературне редагування. Навчально-методичний посібник. - К.: Паливода А.В., 2012. - 142 с.
9. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця. Практичний посібник. - Київ: Наша культура і наука, 2006. - 560 с.
10. Title:
11. Eco Umberto, *Dire quasi la stessa cosa : esperienze di traduzione*, Milano 2003, [https://www.academia.edu/40394257/Dire quasi la stessa cosa Esperienze di traduzione2](https://www.academia.edu/40394257/Dire_quasi_la_stessa_cosa Esperienze_di_traduzione2)

Допоміжна література

1. Анохіна Т.О. Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі. Монографія/ Тетяна Олександрівна Анохіна. – Вінниця: Видавництво "Нова Книга", 2008. –160 с.
2. Коломієць Лада. Українські перекладачі "Гамлета" В.Шекспіра, <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/15456/10-Kolomiyets.pdf?sequence=1>
3. Надія Гаврилюк РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДНОГО ТЕКСТУ ЯК ЧИННИК ОБРАЗОТВОРЕННЯ (147-й і 11-й сонети В. Шекспіра в перекладі В. Дубовки) за посиланням: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31953/04-Gavrylyuk.pdf?sequence=1>
4. Франко 1983: Франко І.Я. Каменярі. Український текст і польський переклад. Дещо про штуку перекладання // Франко І.Я. Зібрання творів у 50 тт. – Т. 39: Літературно-критичні праці (1911-1914). – К.: Наукова думка, 1983. – С. 7-20. <http://odes-transl.com/index.php?page=franko-ivan>
5. The Translation Studies Reader / Ed. by L. Venuti. – London; New York: Routledge, 2000.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php>

<http://www.twirpx.com/file/64251/>

http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk453/TK_wisnyk453_bacewych.htm

<https://metro.co.uk/2015/06/05/there-are-so-many-differences-between-stephen-kings-the-shining-and-stanley-kubricks-film-5232328/>

http://chtyvo.org.ua/authors/Po_Edgar/Maska_Chervonoj_smerti/

http://chtyvo.org.ua/authors/William_Shakespeare/